

הכתב לאשתי פרק תשיעי כתובות פז.

עין משפט נר מצוה

בד א מיי פיע מהל
שופת הלכה ד
טוש"ע אה"ע סימן נח סעיף
ה':
בז ב מיי פיע מהל
אבות הלכה ט"ז
ופי"ט מהל כ ופי"ב מהל
מלה הז' יא סמנ עשין ממ
וה' ו' טוש"ע אה"ע סי' ע
סעיף ו סי' נב סעיף כה
וכי קד סעיף ג ופי' קיד
סעיף ו וטוש"ע ח"מ סי' קט
סעיף ג:
בז ג מיי פיע מהל אבות
הלכה ט טוש"ע אה"ע
סימן נח סעיף ו:
בז ד מיי פיע מהל אבות
ופי"ד מהל ט' ופי"ג מהל
א סמנ עשין ממ ו' טוש"ע
אה"ע סי' לו סעיף ו וטוש"ע
ח"מ סי' פד סעיף ח:
בז ה מיי פיע מהל
אבות הלכה ט טוש"ע
אה"ע שם סעיף ו ח"מ שם
סעיף ח:
בז ו מיי פיע מהל
אבות הלכה ט' ופי"ב
מהל ט' ופי"ג מהל ט' וטוש"ע
אה"ע שם סעיף ט ו' ח"מ סי'
נח סעיף ט ופי' קיד סעיף
ד:
בז ז מיי פיע מהל אבות
הלכה ט סמנ שם טוש"ע
אה"ע שם סעיף א וטוש"ע
ח"מ סי' קק סעיף ג ו':
בז ח מיי פיע מהל
אבות הלכה טו ופי"ג
מהל ט' ופי"ד מהל ט' ופי"ח
הלכה ט טוש"ע אה"ע סי'
נח סעיף א וטוש"ע ח"מ סי'
ק סעיף ח:

תוספות ר"ד (המשך)
שבועה באשר התנית עמה
שהוא א"ל לאשתי עשיית
זה הכבוד מתנחב מניו בלא
שבועה ללא לכא איני חפץ
לעשות כבודו זה ואין תנאי
האשה מועיל לא יורשי'
אלא ללקוחות הבאים מכתה.
אלא אם באין יורשי' לגבות
כתובתה ממנו כגון גשריה
ולא פסקיה לגבות כתובתה
עד שמכתה או שמכתה יכל
לאחרים ובאים להוכיח יכול
הוא להשיבעי בכל ענין
שנפולת עליהן שבועה שאם
אומר להם פרתני אתכם
והן פוגמין כתובתי לא
נפרעתי כ"כ אך דין נשבעין
כדין הפגום שטרו ואם
טענין כי לא פרתנו כלום
נשבעין כדון הר"פ. ואם
טוען עליהם כי פרתני
אתכם או אמכס גולתני
כשמניתיא אפוטרופא על
נכסי ושביעין לוי שבועת
היורשין נשבעין אלא פקדנו בשעת
מיתתה ולא אהרה לנו מקודם
לכן ולא מצאנו בין שטרותי'
ששטר כתובתי פרתנו וגם
הלקוחות נשבעין כמו כן
שלא פקדנו ולא אהרה לנו
ששטר כתובתי פרתנו או
גולה אותן: נדר ושבועה
אין לי עליך ועל יורשתי וכו'.
פי' אע"פ שהתנה עם אשתו
ופרתה מן השבועה וגם
פטר יורשי' והבאים ברשותה
התניא הוא אינו מועיל אלא
אם מת הוא ונפלו נכסיו לפני
היורשין והוא באה לגבות
כתובתה מן היורשין אין תנאי
אבדין מועיל לה ולא מצא
לימיר אתם מכת אביכם
באים הרי אביכון פרתני
וכמו שלא ה"י הוא ורשאי
להשיבעי כך אין אתם רשאיין
להשיבעי אלא אמירים לה
תנאי הזה לא הועיל אלא
כשחיו הנכסים בידו אבל
עכשיו שבאו ברשותו אינו
מועיל תנאי אלא אנו יכולים
להשיבעי שלא פרתנו אבינו
כדין כל אלמנה הבאה ליפרע

אף אמ"ד ב' איהו מי הות ידעה דמותיב דה אפוטרופאי. ואין
להקשות לדלידיה איכא לאוקמי מתניתין כשהיא כבר
אפוטרופאי ולכן היא תוצעת מן הבעל לפוטרה דמאי דוחקין לאוקמה
מתני' שבועת אפוטרופאי ולומר דלא מייירי מתני' בכל ענין אפילו לא
נעשית עדיין אפוטרופאי דסתמא
דמילתא שכתב לה בשעה שזונסה:
ברבנא וצמוגי. פי' זקונטרס
לכרנא של יתומים וקשה
דמשמע הו' לשאר זכרי יתומין
מכריזין והו' לימא מדפרין זריש פרק
שום היתומין (פרקי כב. וס' למ"ד
אין נוקקין לנכסי יתומין אלא לטער
שיש זו ריבית מן המשנה דשום
היתומין ל' יוס ומכריזין כו' דלמא
ההיא הכרה לא לפרוע לצעל חוב אלא
כשמוכרים לשאר זכרי יתומין לכן
נראה לפרש לכרנא של אשה לפרוע
כסף גולגולת שלה כמו שהיה הבעל
עושה דככלל מזוני הוא: **אפי"ו** בין
מיתא לקבורה. מה שפי' זקונטרס
שלא זולתה אין נראה דמ"מ משבע
שלא עיכבה משלהם זידה אלא כמו
שמפרש בירושלמי שלא תניח מת משיב
ותלך לביט אשה והשתא נמי שפיר
דמייית לכרנא ולמזוני ולקבורה
דמוזינין בלא אכרזתא משום כבוד
המת: **ולקבורה**. הא לא
אזטרין לנימיר שלא יניח אציהן
מוטל בציוני עד שיסומו ויכריחו אלא
אם לוו לזוך קצורה מוזנינין לזוך
זה החוב בלא הכרה שלא תאמ' מנכסיו
לעלמי: **ב**נכסי יתומים לא תפרע
אלא בשבועה. מימא אמאי לא הקשה
מהך משנה למ"ד זריש פרק שום
היתומים (פרקי כב. וס' אין נוקקין
לנכסי יתומים אלא ריבית אכולת בהן
דהך לא הוה מני לאוקמה כגון שיס
ריבית יתומים אהיהא דאין נפרעין
מנכסי יתומים אלא מן הזיצורית
ולטובא דמייית התם וליכא למימר
דהך דהכא איכא לאוקמה ציטומים
גדולים דל"כ ההיא דאין נפרעין אלא
מן הזיצורית אמאי לא מוקי לה דוקא
נגדולים אלא ודאי כ"ל להש"ס דככל
ענין איירי ולומר ר"י דודאי דהך
דהכא היה מוקי לה גנדולים דוקא
אלא ההיא דאין נפרעין אלא מן
הזיצורית לא ניחא ל' לאוקמה נגדולי'
ללא נפשוט הו' דזעי עלה צהמקין
(גיטין ג.) יתומים שאלמו דאין נפרעין
אלא מן הזיצורית קטנים או אפילו
גדולים: **ב**קשיים הא דמגן צהשולת
(גיטין ד' לד: וס' אין אלמנה נפרעת
מנכסי יתומים אלא שבועה ופרעי
מאי איריא אלמנה כו' זושני דאלמנה
אזטרין ליה משום מינא והשתא אמאי
לזטרין למיתני הא תנינא לה הכא
לעיל (דף פד.) נמי גזי היה עליו כתובת
אשה וצ"ע תגן שכולן לריבין שבועה
וי"ל דלזטרין למיתני התם דלא
תוקמה מתניתין דהכא צגרושה אל
צאלמנה לא תצעי שבועה משום מינא
ואע"פ צגרושה צעול נמי מן כדלמך
לקמן צפרק אלמנה (דף טז:) מ"מ
לא צעיל תן כמו אלמנה והא לא
תקשי מתניתין דהכא אמאי אזטרין
למתני דהכא מנא לה צהדי הנן
דאין נפרעין אלא צשבועה:

מכר

מנכסי יתומים ואם היה אפוטרופא בנכסי בעלה יכולים להשיבעי שלא גולה את אביהן באוהן האפוטרופאות וכ"ש אם
זוננים עליה שפרעונך שחיבת לישבע וכן אם מתה היא ולא הסיפקה לגבות כתובה מהן ובאים יורשיה לגבות מהן משבעין
אותם שבועת היורשין שלא פקדנו אביו. ובפי' כל הנשבעין (דף טז) מקשה תלמודא מהכא למי"ז אין כדא מוריש שבועה לבניו.

על אפוטרופאי. פוטרה צכתיה זאת משבועת אפוטרופוס אם
ישיבנה חנונית אלל אם פגמה כחובתה דתגן צמתני'^(א) הפוגמת כתובתה
לא תפרע אלא צשבועה לא נפטרה מאותה צבועה ע"י תנאי זה
דכי פטר לה משבועה דקא רמי הוא עלה אלל צבועה דהיא גרמה
לנפשה לא פטר לה: על הפוגמת. וכ"ש
משבועת אפוטרופאי דמכל צבועה
פטרה: **אמר** לשמעאל. הך
אתקפתא צשלמא למ"ד כו' אומציה
קמיה דרב אשי: **כ**חבש לי דלא משבעת
לי. וימינו דרמינא אהפשה תצעה ליה
פטור כל צבעות: **א**סון אהא צמניסו.
להא דרב יהודה ארשף דמתניתין דלא
פריש צה ציה צבועה איירי ואפלוגמיה
דר"נ וצצריה דרב יהודה אדר"נ
פליג וקשיא לכו: **א**ן. אסיפא דמתני'
מתניתין לה דמייירי צשבועת אפוטרופין
צדיא דקתני' ואם נעשית אפוטרופא
ודר"נ לאו אפלוגמא דרב יהודה אמתר
אלא אפירושא דרישא אמתר ורב
מתנא פליג אדרבי יהודה צסיפא ציה
אפוטרופוס קאמר לשעבר אלל
צפוגמת כולאו מווד לפטרה דצבועה
צהא הו' ע"י נכסיו היא: **ע**עבר
מבוא עבדוסי. כלומר עד מתי קרוי
לשעבר דלא אמרין נכסי דיתמי יניחו
ואין תנאי שלו מועיל צהן: **א**זל צין
מימא לקבורה. כד רמז נכסי קמי
יתמי ואין תנאי שלו מועיל צהן שלא
ע"י נכסיו צהא לה: **ל**כרנא. לפרוע
למלך כסף גולגולתא דיתמי: ולמוזני.
מוזן האשה והצנות היתומים: ולקבורה.
לקבורת המת או היתומים: מוזנינין.
נכסי דיתמי בלא אכרזתא שאין שהות
ומתן לדבר וה"נ לא משבעין על אותה
מכירה דל"ש שלא תזול ותפסידתן
ומנאלא צבועת שקר: **ד**לא נדר
לדא צבועה. אם כתב לה לזון זה:
נקי נדר: מניקום משבועתא. מדין
צבועה: **נ**קי נפטן צבועתא. אלא מה
יתקורן השבועה לה: **א**זל מה
אעשה. דלעולם יורשין משבעין
אותה אם מת הוא והיא נפרעת מהס:
ואיכא דאמרי לה. להא דלצא שאלו
צן אימא מרים מנמינא נולא אמרו
לה צלשון שמעתא דלמורא כדלמך
לדמר שמואל משום אהא שאלו אלה
מנינתן היא ולמר שמואל עלה הלה
כאלא שאלו: **ב**ותני' הפוגמת
כסופה. דמפרש ואזיל צמתניתין
גופה: **ל**א תפרע. השאר זוגמ' מפרש
טעמא: **ע**ד אחד מעידה נו'. צגמרל
מפרש טעמא: מנכסים משועבדים.
משום דהי הוה גזי מה הלזה גופיה
והוה טעין לזה אשתבע לי דלא
פרעתך אמרין צשבועת' דמשבעין
ליה וזי לא טעין לא טענין ליה הואיל
ונקיט טעמא אלל צצביל לקוחות
אזן טענין דלמא חי הוה גזית מן
הלזה הוה טעין לך אישבע לי
דלא פרעתך וצעית אישבעתי השמא
אזן טענין דפתח פיה לאלס הוא
ומנכסי יתומים ונפרעת שלא
צפניו כולוה משום היא טעמא:

ר"ש
כתובתה כיצד היתה כתובתה אלף וזו ואמר לה התקבלת כתובתיך והיא
אומרת לא התקבלתי אלא מנה לא תפרע אלא בשבועה "עד אחד מעידה
שהיא פרועה כיצד היתה כתובתה אלף וזו ואמר לה התקבלת כתובתיך
והיא אומרת לא התקבלתי ועד אחד מעידה שהיא פרועה לא תפרע אלא
בשבועה ומנכסים משועבדים כיצד מכר (א) נכסיו לאחרים והיא נפרעת
בשבועה ומנכסי יתומים כיצד מת והניח נכסיו ליתומים והיא נפרעת מן היתומים לא תפרע אלא
בשבועה וישראל כיצד הלך לו למדינת הים והיא נפרעת שלא בפניו אינה נפרעת אלא בשבועה

(א) לקמן ג' גיטין נב: צ"מ
ק"ה: (ב) לקמן פ"ג;
ג) גיטין ל' ב' צ"ב ה': לג. ועיי
תוס' צ"ב ה': ד"ה אע"ג;
ד) שבועות מה' (ס) שם מה'
ערכין כ"ג: ו) נפלו להלן;
ז) לעיל פ"ז: (ח) דף מה'.

הגהות הב"ח
(א) גמ' ר' וכלי למר
עוקבה וכו' וזין דניק
מר מנכסי: (ב) שם עד
חי מעידה שהיא פרועה
לא תפרע אלא צבעת
מנכסים משועבדים
ומנכסי יתומים והנפרעת
שלא בפניו לא כ"ל: (ג) שם
כלד מכר לך נכסיו:

מוסף רש"י

הובא בסוף המשנה.

תוספות ר"ד

ה"ז הושבעת כ"ז שיבעה
לא הושבעה חנונית ולא
מינה אפוטרופא אין יכול
להשיבעי ר"א אומר אע"פ
שלא הושבעה חנונית ולא
מינה אפוטרופא משיבעה
כ"ז שיבעה שאין לך אשה
שלא נעשית אפוטרופא שעה
א' בחיי בעלה על פלכה
ועיסתה: א"ל אין אדם ר''
עם נחש ככפיפה אהי ה'
כו' אליעזר דק"ל יתיר
ורביס הלכה כרביס. (ופי'
הרב שפע"פ שא"י להשיבעה
על פ"ו אם משבעי על
האפוטרופוס ועל התנות
יכול לגלגל עלי' גם על פ"ו)
ירושלמי שברה לים מה את
עבדה לך כשי"א או כשי"ש
אמת מסתברא אפי' שפי"ח
[אינון] אם כך אין אתה אומר
אין שולם לעולם בכת:
מתני' כתב לה נדר ושבועה
א"ל עליך א"י להשיבעה
אבל משבעי הוא את יורשי'
ואת הבאים ברשותה נדר
ושבועה א"ל עליך ועל
יורשתי ועל הבאים ברשותך
א"י להשיבעה ולא את יורשי'
ולא הבאים ברשותה אבל
יורשין משבעין אותה ואת
יורשיה ואת הבאים ברשותה
נדר ושבועה א"ל עליך
לירוש' ולבאים ברשותי
עליך ועל יורשתי ועל ב"ב לא
הוה ולא יורשתי ולא הבאים
ברשותי משבעים אותה ואת
יורשיה ואת הבאים ברשותה.
הלכה מקבר בעלה לבית
אביה או שחורה לב"ח
ולא נעשית אפוטרופא אין
היורשין משבעין אותה ואם
נעשית [אפטרופא] הירשנים
משבעים אות' לעתיד לבא
ואין משבעין אותה לשבע:
כתב לה נדר ושבועה וכו'.
פי' נדר שנתנה יאסור
עלי כל פירות שבעולם
קינסם את נכסיה משלך
כלום דלמריבין במסכת גיטין
(בהגותן) [בהשולח] מננו
מלהשיבעת התקין ר"י הוזן
שתתא נדרתה ליתומים כל
מה שירצה ונובה כתובתה.
א"י להשיבעי בגמי' מסיק
ששום שבועה א"י להשיבעי
כין אם עשה אפוטרופא
דהיא רמו עליה בין אם היתה
פוגמת כתובתה דתגן לקמן
הפוגמת כתובתה ל"ת אלא
בשבועתה ויתומים דפרעה
מן השבועה שום שבועה
א"י להשיבעי ואם גירשה
ובאה לגבות כתובתה ממנו
תגבה בלא שבועה וה"ה
אם טעין עליה פרתנין פנין
הדין היה להשיבעה אע"פ
ששטר כתובה קימת כדאמר
ר"פ בשבועות (מא) היא
מתנה עמה ושאר ויתומים
הבא ויהיה והיה ממנו ברשותה בלא שבועה. אין יורשי' והבאים ברשותה דהיינו
אם מכרה כתובה לאתריה אין יכולים לומר לו אחרי שהתנית עמה לגבות בל"ש גם אנו הבאים מכתה נגבה ממך בלא